

спори і терти про
віт демократичних
ободи.

з українською мовою, а англійською
же скоро може до-
дорозумін'я з непо-
нікими наслідка-

може дотепер заки-
тих не будь проти-
стуїв, нехай не
зробити і на буду-

ТЕ І ШІРІТЬ.
для працюючого
тан Української
Робітничої Ор-
гани в Америці.
передплата:

\$1.75

1.50

ЛАКІ" є ТА-
ДОЗВОЛЕНИ
КАНАДІ.РЕ:
УДАМАКУ"
oad St.
nton, N. J., U.S.A.

+ж

ЕДАЦІЇ

50ц
50ц
35ц
30ц
25ц
15ц
12ц
10ц
5ц
3ц

AROD

Linnipeg, Man.

НОВІСТІ

на з друку

СКА СПРАВА

і.
ших часів нево-
стрії та російська
рахів від 1789 р.
тана кождим

\$17.50.

ЧИНИ"

я зрадила українські
війни, і скілько
райців повисло
їх тімить ся в
старці і маленки

\$100 за \$7.00.

ЧАСТЬ II

наукова.
за \$6.00.

ЧІТ"

ONTREAL, QUE.
є важні.
опуст.

Др. Фріц Адлер.

Промова на суді.

(дня 18 мая 1917 р.)

(Продовжене).

Я прийшов зі своїм злочином перед се фо-
рум. Але я багато ділків, що по закону належать до судів присяжних, як мій і що після скла-
дання судів присяжних не прийшли перед се
форум перед яким я стою і всі ті політичні де-
лікти як державна зрада, образа маестрату, на-
рушення публичного спокою, передано ціса-
рським розпорядком з 25 липня 1914 під суд-
нівство країв оборони. І се одна з найбіль-
шів уяві "річі", які стали ся, бо се не є вже
більше та, що ми переживали через півтора де-
сятиріччя повільного і замаскованого державно-
го замаху в Австро-Угорщині. Ні, се по раз перший був

ЯВНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЗАМАХ

на який відзвалися в Австро-Угорщині. Закон допу-
скає, що під час мобілізації, війни або безпос-
редньої небезпеки війни ціле міністерство мо-
же передати через розпорядки особи підлягано-
ї цивільній карі із за познаннями ними злочин-
нів, як слідження і т. п. під суд країв оборони.
В 1912 р. почався навіть в сій справі цілком
закономірний розпорядок. Се відповідає закон-
ним основам. Але крім цього передано теж суд-
дам країв оборони всі політичні делікти, ко-
ти в сому розпорядку не передбачається.

Розпорядок про делікт слідження і т. п. се був
закон. Розпорядок через §. 14 про інші делікти
був державний замах. Оба цілком підісправили
себе. Ріжниця є тільки та, що розпо-
рядок через §. 14 є підписаній та цісарем а
при ціні має таку формулу: "На підставі §. 14",
що цілком противічить §. 14, бо се § не допу-
скає змін основних державних законів. Але
тоді, з вибухом війни, через наге зломані кон-
ституції віддано цивільному населенню під суд крає-
вої оборони із за познаннями всіх політичних деліктив.

Абсолютні віддали вам в певній мірі честь
що тепер в цивільному судівництві не довіря-
ється більше духові Гольцінгері, що не ві-
дадеть всіх політичних переступств сенатам, себто
панам, що давали на кождий зазив запоруку
своєї порядочності, бо вони, жертвуєши своєю
моральною особистю, борються фронт перед
внутрішнім ворогом в тій свідомості, що тим
самим коронять фізичне істновання перед зіткне-
нням з військовим ворогом. Сей факт, що всі по-
літичні проступки передано військовим судам,
може бути для людини рівнодушним, що усе
може жити віддається політиці. Не хочу, щоби
це було для мене оправданем, навпаки, я від
 самого початку в найріжкіших публікаціях, де
погані денунціюють ганьбу Австро-Угорщині, перед цілим
світом говорив про се, що ви виявите, що ми
живемо в державі, яка рівною собі не має в ці-
лому світі. Завсіді вказував я на те, що судівни-
ство в Австро-Угорщині зліхено.

ДО ВОЕННОЇ МАШИНІ В НУТРИ ДЕРЖАВИ.

Я маю інший погляд як мій оборонець, як
їхні, щоби се суд заявив себе нестійним.
Чую, що кождий з панів, як громадянин сеї
держави сам себе мусів би спіткти, чи може він
заявляти брати участь в тога роді незаконності.
Замусим як приватним особам мусить бути ціл-
ком ясно, що сеї розпорядки є незаконними.
Кождий з вас, як приватна особа, знає, що та-
кий сенат зложений під сеї час з будівні не має
Австро-Угорщини правові основи. А однак вішаєте
їх панове, тут зійті ся разом, щоби творити се-
ї. Заявляю отже, що я, само собою розумі-
ть, в сому суді нікого суду не бачу, тільки
чи він є для мене шісткою панів, яка рішила ся,
розвійти собі авторитет і судити мене, хоча
тожді з вас особисто знає, що се є проти за-
това. Додам же, що коли перед вами тут говорю-
чи самим не признаю, що ви маєте якесь
законні права; я піддаю ся насиливству, то
тому фактами, що жовнір, котрий мене сюди
зійті був узброєний, і що ви, коли зачахете,
не більше узброєних можете послати.

ПОЧУВАЮ СЕБЕ ОТЖЕ ЖЕРТВОЮ
НАСІЛЬСТВА

тільки сому насиливству завдячую, що я тут
того, бо я знаю, що я перед сим насиливством
засильний. В сому отже суді не добавую ні-
кої правної інституції, ані органу закона, але
тожді злочинного уряду.

Я згадав про все те, не щоби вас особисто
зікнути, я-ж панів зовсім не знаю, але тому,
що се істотно і для моєї відповідальності має
засильну вагу, що себе почуваете некомп-
етентними. Бо се є рішаком в Австро-Угорщині — і се по-
важе мій вчинок, — що нема інстанції, яка є
компетентною що до усієї австро-Угорської консти-
туції. Кожда людина в Австро-Угорщині каже: се мене
зовсім не обходить, я не компетентний. Від-
повідальним є іменно той, що видав сі ціса-
рським розпорядки. І коли ми хочемо, щоби ці
справи були нам ясною, то, розуміється ся, не
довідає теж і цісар бо після основних держав-
них законів він є якраз незвіднільним, не
відповідальним є міністри. І так ускладни-
ть ся ціла справа відповідальністі і все, що в
Австро-Угорщині дієті ся, бо Австро-Угорщина в своїй доброду-
жності не почуваете себе громадянином держави,

але підданим а правлячі органи знова не изва-
жають себе компетентними, приглянути ся віль-
но тому, що дієті ся з гори.

Для поганення міністрів до відповідальності
маємо окремий державний трибунал і сим я
приходжу до другої основної точки. Бо граф
Штірк застановив з початком війни не тільки
суд присяжних, але також і сей трибунал, перед
яким він міг би бути відданий. Він застановив
народний суд присяжних, поборюючи судів
з народу а велич лицьоти державу прокуратурою,
то є обжаловуючу владу; він застановив сеї
одержавний трибунал, хоча членів цього трибу-
налу оставил в спокою в іх почетному уряді, але
власть обжаловуючу сего трибуналу, народну
прокуратурою, сеї парламент поборював.

ВІН ПОЗБАВИВ СИЛИ ТУ ВЛАСТЬ, ЩО
МОГЛА БЫО ОБЖАЛОВАТИ,

він через 3 роки топтав основні державні зако-
ни. Він усунув ся від суду над ним. А в остан-
ні дні перед своїм упадком в найгрубіший спосіб
відмовив ся входити навіть в роємову ізза сего.
Коли іменно президент палати послів, Сильве-
стер скликав конференцію провідників парла-
ментарних клубів, приказав граф Штірк через
одну чеську кореспонденцію сповісти світ, що
до сего нічого не існує жада конференція пар-
ламентарних клубів, що він не піде, що
їому навіть не є думка, створювати законні у-
мови для тога можливості, щоби вступити в житі
закон про відповідальність міністрів.

Так отже в Австро-Угорщині ніхто не є компетентний
крім міністрів а вони зробили з конституції очу-
чу і відмовляють ся від відповідальності. Ось
і я питаю вас: якож остає що дорога, коли нема
ніякої інституції, перед яку я мігби поганити
до відповідальності сих 11 лідерів (міністрів),
якож остає дорога, крім насиливства? Яка остає
інша можливість, коли міністерство само ві-
брало насиливство, як та, що велить потягнути
до відповідальності на тій дорозі, на яку
сі міністерство само вступило? Чих не є се той
військовий стан, який, як се нам часто кажуть,
називається війною? Чих в державі, яку назива-
ють насиливством?

Коли я прибуваю до Києва, він носить ще на се-
бі сліди весняного розливу Дніпра. Частина
Подолу, Слобідки, весь майдан Тұрханов остров
були під водою, яка лише повільно, по трохи,
ніби неохоче скідала, зникала з приходом тем-
них майких днів.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
Всі нібі захмелі, сп'яніли трохи від нього.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
Всі нібі захмелі, сп'яніли трохи від нього.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
Всі нібі захмелі, сп'яніли трохи від нього.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
Всі нібі захмелі, сп'яніли трохи від нього.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
Всі нібі захмелі, сп'яніли трохи від нього.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
Всі нібі захмелі, сп'яніли трохи від нього.

І в центрі міста, по вулицям теж був розлив,

— потоп, якийсь весняний бурхливий, хвиля-
стий потоп. Місто, як і весь край, живе новим
життям. Безупинно снуює ся по вулицям товпа на-
роду, ще не привычайшого ся до свята волі.
В

**П. Б. АКСЕЛЬРОД ПРО
ШТОКГОЛЬМСЬКУ
КОНФЕРЕНЦІЮ.**

При шведським королівським двором відбулося перше зібрання дипломатів альянтських країн, присвячене міжнародній соціалістичній конференції. Дипломати незвичайно уважно слідять за всім, що дотичить конференції і інформують своє правительство про всі кроки її організаторів.

Між іншими увагу дипломатів приводить присутність в Штокгольмі представителя Ради Робітничих і Солдатських Послів П. Б. Аксельрода, який провадить енергічну діяльність задля скликання конференції.

Представитель Росії при шведським двором п. Гулькевич заявив американському журналістові Джорджу Оделю, що Аксельрод має в Росії дуже великий вплив.

З неоднократними публичними заявами Аксельрода протягом конференції доконе відбудеться, на думку Гулькевича, треба рахуватись. В будущому Дж. Одел звернеться до П. Б. Аксельрода з просьбою виказати відшоншені Ради Робітничих і Солдатських Послів до конференції.

Приводимо відповідь П. Б. Аксельрода повінності.

"Міжнародна конференція повинна і буде мати місце. Можливо, що вона буде трохи відложена, аби наші заяви про її цілі всплинули зрозуміти робітничу масу Англії, Франції і Америки.

"Присліпкуюча політика працівників, ставить перешкоди нашим зносинам з товарищами в тих краях, але проте ми маємо успіх.

"Британські і французькі робітники повсюди приймають наші ідеї".

"Але з моменту, коли вони, і особливо Англічани — порівняють, що конференція є пожадано, вони будуть з зализною упертістю боротися ся за своє право взяти участь в ній.

"Кілька тижнів задержки нічого порівняння з тим, що може притини конференцію.

"Величезною перешкодою в міжнародній конференції ми уважаємо Америку. Шлях до громадської думки Америки для нас єще трудніший ніж до громадської думки Англії, Франції або Італії.

"Ви можете передати американському народові від імені російського народу, що Рада в ім'я справедливості і людяністії домагається скликання міжнародної конференції пролетаріїв, аби трудачі маси могли висловити своє прагнення мира. Говорючи се, Рада висловлює її бажання російського селянства".

XXXXXX

**ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ ПЛЯ
НІЮТЬ ЗАБРАНЕ ПОЛЬЩІ.**

Після інформацій одержаних з Відня, центральні держави постановили залишити при собі завойовану ними частину Польщі.

Німеччина хоче дістати такі частини російської Польщі, яких воно потребує для охорони своєї границі, що буде рівняти ся однією з осьмією всієї території.

Австрія хоче забрати позначальні дев'ятьдесят і пісім Ка

рою видасть декрет, після яко-

РОВОЧИЙ НАРОД

ПРЕСОВИЙ ФОНД "Р.Н."

го серпня відносно Ковалишина, повідомляю Вас, що в Колбальті не було нікого арештованого з таким називком між 5 та 7 цвітнем, 1917.

ДО ВІДОМА

ВСІМ ЧЛЕНАМ У.С.Д.П.

Вінніпег, 10 вересня, 1917.
До секретаря У. С. Д. П. в К.

Вл. Товаришу:

Не знаючи чи довго ще політическим землякам відповідь, вважаю своїм обов'язком заявити, що я не маю робити ужитку з ухвали зілу, що до привернення мені членських прав і позицій на позиції членської приналежності, виплачує посмертного \$300.00 після року членської приналежності.

Женщини - членки дістають запомогу в часі пологової слабості.

Членки виладна виносять 50ц. місячно.

Інформації і статуті можна

одержати в лікарні "Читальні

ім. Т. Шевченка", де "У.Н.К.Х.

відвідає свою мітницю кожного четверга вечором, або в секретарії:

W. Cherevko

Box 208, Transcona, Man.

**"У.Н. НАР. КАСА ХОРІХ"
В ТРАНСКОНІ, МАН.**

дає своїм членам на випадок хоробри запомогу по \$7.00 через перших 12 тижнів і половину тих сум через других дванадцять тижнів від дня 3 місяців членської приналежності;

виплачує посмертного \$300.00 після року членської

приналежності.

Женщини - членки дістають запомогу в часі пологової слабості.

Членки виладна виносять 50ц. місячно.

Інформації і статуті можна

одержати в лікарні "Читальні

ім. Т. Шевченка", де "У.Н.К.Х.

відвідає свою мітницю кожного четверга вечором, або в секретарії:

W. Cherevko

Box 208, Transcona, Man.

ПОШУКУЮ

Ю. Сливчука і І. Никифорука, з села Топорівців. Хто би знав їхні адреси, або вони самі, хай зголосять на адресу:

I. Ulryk

Box 90 Wakaw, Sask.

МОНТРЕАЛ

Д. С. ШКОЛЬНИКІВ П. М.

Український Хироподіст

спеціаліст з 12 літного пра

ктикою лічить всяких неду

жів як вони старі не бу

ли. Лічить найновішими

і найпізнішими лікарствами.

Годин урядові від 9 рано

до 9 вечором.

Поважані Родимі!

Не забувайте, що всяких

лікарств висилає від

ротною поочутою, коли тіль

ки подаєте, на що Ви хо

рюете. А Ви тіснані з

невеликі гроші.

D. S. SCHOLNIKOFF P. M.

162 Cadieux St.

Montreal, Canada.

У ВСЯКІЙ ПОТРЕБІ

вдавайтеся до адвокатів

SUFFIELD & GOSEY

Barristers, Solicitors, Notaries,

Etc.

Они переправляють судо

ві і кримінальні справи. Говор

ять про Українські. П. Горськ

широко звісні в робітничих

кругах.

Офіс їх знаходиться в:

AVENUE BLOCK

285 Portage Ave.,

(4 поверх), Winnipeg, Man.

Телефон: Main 5676.

ХТО ХОЧЕ МАТИ

гарно остріжене своє волосе, —

хай зайде до

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ

ГОЛЯРНІ

на низьке подану адресу:

A. Semkowicz

619 Selkirk Ave. Winnipeg.

ДОБРЕ ЗНАНА

УКРАЇНСЬКА ГОЛЯРНЯ

міститься на

142 HIGGINS AVE.

Хто лише хоче бути по

модному обстрижені та

— старанно обголений

некай зайде до нас. Тут ро

бити стало трохи голярів.

Хто раз зайде до нас, буде

певно стояти ходіти а з на

шою роботи буде завсіді

вдоволений. Наша адреса:

142 HIGGINS AVE.

в другім більку на полудні

в Сіпільській стації.

І. Шасталь, властитель.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

в Торонто

має на складі ріжні книжки,

портрети, карти і т. п. Жадай

наш каталог, а ми Вам ви

шлемо даром.

Тут подаємо лише деякі з на

ших книжок, а то:

Синицький — Потоцький, драма

..... \$1.25

Нарада Політична

..... \$1.50

Кому потрібна війська

..... \$1.00

Як мух двох генералів вигодував?

..... \$1.00

Як пан собі були шукав?

..... \$1.00

Макицька Доля

..... \$1.00

Календер "Нов. Світ"

..... \$1.00

Просвіта і національна справа

..... \$1.00

Із моїх спомині